

Taavani ApS og Travel by Heart ApS kommentarer og bemærkninger til:

Inatsisartutlov om turistvirksomhed, om zoneinddeling m.v. for erhvervsmæssig virksomhed og begrænsning i adgang til visse områder

Taavani ApS og Travel by Heart ApS fremsender hermed vores samlede og fælles hørings svar i forbindelse med ***Inatsisartutlov om turistvirksomhed, om zoneinddeling m.v. for erhvervsmæssig virksomhed og begrænsning i adgang til visse områder.***

Vi takker for muligheden for at kunne bidrage konstruktivt til udviklingen af turismen i vores land. Helt generelt er vi positive overfor, at der nu kommer en lov om turisme i Grønland, hvilket vi i særdeleshed mener er nødvendigt. Særligt essentielt er at vi sikrer, at flest mulige penge fra turismen forbliver i Grønland til fortsat udvikling af turismen. Uden disse investeringer, så vil turismen falde fra hinanden.

Vi har dog nogle helt generelle betragtninger, hvor vi mener at ordlyden ikke er konkret og giver større anledning til fortolkning end nødvendigt. Dette mener vi skal konkretiseres. Ligeledes er vi af den opfattelse at loven i sin nuværende form ikke vil opnå den ønsket effekt, da der er behov for et stærkt og sammenhængende turisterhverv, hvor nuværende aktører ikke kan undværes.

Vi bemærker, at flere af de ændringer, der blev tilkendegivet i forbindelse med mødet på Hotel Hans Egede mandag den 27. maj ikke er opdateret i det materiale, som ligger tilgængeligt på https://naalakkersuisut.gl/Hoeringer?sc_lang=da Vi har derfor fastholdt en række af de bemærkninger, som blev omtalt på mødet ville blive ændret.

Herunder følger vores kommentarer til den nuværende lovttekst. Efterfølgende har vi tilføjet bemærkninger om de forhold vedrørende turismen, som vi ikke mener, den nuværende lovgivning belyser eller forholder sig til.

Taavani ApS og Travel by Heart ApS kommentarer og bemærkninger til lovtteksten

§2 – I denne paragraf gælder alene; *at den samlede økonomiske aktivitet og drift, der har til formål at tilbyde tjenesteydelser fortrinsvist til turister, med et kommercielt formål.* Vi lægger her vægt på tjenesteydelser. Kigger vi på den danske Erhvervsstyrels definition af tjenesteydelse lyder: *En tjenesteydelse er en arbejdsydelse eller anden ydelse, hvor der ikke nødvendigvis sælges en egentlig vare, og som man normalt får betaling for. Det kan fx være arkitekt, håndværker eller turistguide.*

Er det også denne definition der ligger til grund for formuleringen i §2? Med denne definition må det forstås at rejsebureauer falder helt uden for denne lovgivning. Hvis dette ikke er korrekt forstået, mener vi at dette skal præciseres i en kommende lovttekst.

Yderligere skrives i §2, at tjenesteydelser fortrinsvist skal ske til turister. Vi mener ikke at ordet fortrinsvist er defineret tydeligt og dette blot giver anledning til større tvivl. Vi opfordrer til, at det af lovtteksten vil fremgå tydelige hvordan dette skal måles. Herunder et par refleksioner i forhold til den nuværende ordlyd.

- Er det baseret på den omsætning antallet af turister udgør i forhold til andre kunder?
- Måles dette på antallet af bookinger fra turister?

- Antallet af timer, mængde af overnatninger, fx hvis man er et hotel, eller hvordan ønskes det at opgøre fortrinsvist?

§ 2 - Styk 3 lyder; *Ved en turist forstås i denne Inatsisartutlov en person, der rejser til et sted uden for personens normale opholdssted eller bopæl, og hvor hele eller dele af rejsen sker med fornøjelse, rekreation eller ferie for øje, og som erhverver tjenesteydelser i den anledning. I lovbemærkningen til denne paragraf lyder endvidere Det indebærer for det andet, at hele eller dele af rejsen sker med fornøjelse, rekreation eller ferie for øje. Det betyder, at en person f.eks. kan rejse til Grønland i forretningsøjemed, men hvor enkelte dage af dette ophold består af fornøjelse, rekreation eller ferie. Personen vil i dette tilfælde ikke være en turist i Inatsisartutlovens forstand i de dage, hvor formålet med personens ophold sker i forretningsøjemed. Derimod vil personen kunne være at betragte som en turist de øvrige dage af opholdet, hvor formålet i stedet er af hensyn til fornøjelse, rekreation eller ferie, herunder f.eks. for at opleve Grønlands natur og dyreliv i privat øjemed og for fornøjelses skyld.*

Vi mener ikke det er klart defineret, hvem der skal føre kontrol med dette. Det bør fremgå i lovteksten. Herunder følger et par refleksioner omkring denne paragraf.

- Påhviler det turistaktøren at registrere om gæsten rejser i forretningsøjemed eller som turist?
- I hvilken grad tildeles turistaktørerne hjemmel til at kunne sætte krav om dokumentation for gæstens udsagn?
- I det tilfælde at der kan pålægges en turistvirksomhed bødeforlæg jævnfør bestemmelserne i § 18, må det også forventes at turistaktørerne skal kunne sikre, at de oplysninger der indrapporteres, er korrekte og retvisende.

I forhold til definitionen af en turist, kan man muligvis med fordel drage nytte af definitionen fra United Nations Tourism, hvor turisme er defineret som; *Turisme er et socialt, kulturelt og økonomisk fænomen, som indebærer bevægelse af mennesker til lande eller steder uden for deres sædvanlige miljø til personlige eller forretningsmæssige/professionelle formål. Disse mennesker kaldes besøgende (som kan være enten turister eller udflugter; fastboende eller ikke-residenter), og turisme har at gøre med deres aktiviteter, hvoraf nogle involverer turismeudgifter.* Definitionen kan tilgås [her](#).

Når ambitionen for Grønland er, at turismen skal være et af de ben vi fremadrettet skal stå på, så er det derfor vores overbevisning af det ekstremt attraktive MICE (Meetings, Incentives, Conferences and Exhibitions) område også medtages i en kommende turismelov.

På globalt plan forventes markedet for MICE-turisme at nå USD 1.932 milliarder i omsætning i 2032 (<https://www.fortunebusinessinsights.com/mice-market-108653>). Ifølge Center for Turisme, Innovation og Kultur på Syddansk Universitet betaler en MICE turist anslået det dobbelt af en almindelig ferieturist.

§3 stk. 3 – her lyder at; *Turistaktører må alene udøve turistvirksomhed inden for rammerne af den udstedte autorisation. Naalakkersuisut fastsætter i meddelelsen om autorisation de nærmere vilkår herfor, herunder om autorisationen tildeles for en tidsbegrænset eller tidsbegrænset periode, samt om autorisationen kun gælder for nærmere bestemte områder i Grønland.*

Her bemærker vi blot, at der under mødet på HHE mandag den 27. maj blev sagt, at en autorisation vil blive tildelt for en tidsbegrænset periode. Således at aktørerne ikke skal søge hvert år. Vi formoder selvfølgelig dette opdateres og korrigeres i forhold til den nuværende ordlyd.

§ 4 – under hvilke forudsætninger kan Naalakkersuisut i særlige tilfælde dispensere for autorisationen? Dette bør være helt kendt fra starten og under fuld gennemsigtighed, hvilke kriterier der gør, at der kan dispenseres for autorisationen.

§ 5 styk 2 – her gælder at *Naalakkersuisut kan dele oplysningerne, jf. stk. 1, med offentlige myndigheder og selvstyrejede selskaber.*

Det blev på mødet den 27. maj uddybet og der blev lagt til grund for denne paragraf, at der udelukkende vil være tale om anonymiseret data til grønlandsk statistik og andre offentlige myndigheder. Vi bemærker at ordlyden i § 5 stk. 2, den 01. juni fortsat er den samme som citeret herover. Derfor mener vi også, at teksten skal korrigeres således, at der udelukkende er tale om anonymiseret data til offentlige myndigheder for hvem, dette er relevant. Fastholdes den nuværende formulering, vil det fortsat være tilladt for Naalakkersuisut, at kunne dele information med Hotel Arctic, World of Greenland, Grønlands Rejsebureau, Air Greenland eller andre selskaber som Selvstyret med tiden må ønske at opkøbe/have ejerskab over.

Det vil bestemt ikke fremme konkurrencen i markedet, at øvrige turistvirksomheder eller turistaktører kan risikere at se deres data gives videre til Selvstyrejet selskaber som Hotel Arctic, World of Greenland, Grønlands Rejsebureau, Air Greenland eller andre selskaber som Selvstyret med tiden må ønske at opkøbe/have ejerskab over.

Uden den nødvendige tilpasning mener vi bestemt, at Konkurrencelovens Kapitel 3 §11 omkring misbrug af dominerende stilling kan finde anvendelse her.

§ 9 stk. 1 – her lyder det at *Selskabet er et aktieselskab, et anpartsselskab eller et personselskab, med hjemsted i Grønland.* På mødet den 27. maj blev det specifikt fremhævet, at rejsebureauer registreret udenfor Grønland ikke må sende guider med på turene til Grønland, uden at de så vil være omfattet af kravet om autorisation. Er dette korrekt?

Gælder det ligeledes hvis selskabet er registret i Danmark, men kravet om ejerskab i § 9 stk. 2 er opfyldt?

Med et selskabs hjemsted i Grønland forstår vi, at selskabet i CVR-registret er registreret med selskabets adresse i Grønland. Forudsat denne opfattelse er forkert, mener vi, at det er hensigtsmæssigt, at hjemsted i Grønland defineres yderligere.

§ 9 styk 2 – her gælder at *mindst 2/3 af aktie- eller anpartsselskabets kapital ejes direkte eller indirekte af enkeltpersoner, som har folkeregisteradresse i Grønland og er fuldt skattepligtig til Grønland. Enkeltpersonerne må ikke være under konkurs, insolvens- eller likvidationsbehandling.*

På mødet den 27. maj blev det uddybet, at hoteller ikke vil være omfattet af lovgivningen. Da hotellerne fortsat eksplicit er fremhævet i bemærkningerne til loven på side 14, 2. afsnit, linje 4, som værende omfattet af loven har vi fastholdt vores bemærkninger omkring ovenstående.

Vi forstår det således at konsekvensen med denne § kan betyde at følgende selskaber, men ikke begrænset til, med overvejende sandsynlig, ikke længere må drive turistvirksomhed i Grønland:

- Blue Ice Explorer
- Albatros Arctic Circle
- Arctic Friend herunder Ilulissat Adventure og Ilulissat Guesthouse

- Hotel Hvide Falk
- Hotel DiskoBay
- Hotel Icefjord
- Hotel Disko Island
- Nuuk Water Taxi
- Disko Line
- Arctic Dream
- Nomad Greenland

Vi anerkender fuldt ud behovet for at lovgive omkring ejerskab af turistvirksomheder i Grønland, således at vi undgår at pengene forsvinder ud af Grønland. Det er afgjort i alles interesse for, at vi kan styrke og udvikle turismen i vores land. Dette er således også en del af visionen, i både Taavani ApS og Travel by Heart ApS at vi kan bidrage til at sikre at flest mulige penge forbliver i Grønland til videreudvikling af turismen.

Vi mener dog at dette må kunne gøres markant anderledes og det bør undersøges, hvorvidt der kan sættes krav til, hvor stor en andel af omsætningen eller overskuddet i en turistvirksomhed, der må tages ud af selskabet til ejere, som ikke har bopæl i Grønland.

Vi er i en situation, hvor turismen i Grønland har et enormt behov for at tiltrække investeringer. Her mener vi at investeringer udefra er langt mere værdiskabende for vores branche end at investeringerne skal begrænses til kun at måtte komme fra personer eller virksomheder i Grønland. Der er et enormt behov for nye hoteller og generelt et langt større modtagerapparat i takt med vores nye internationale lufthavne åbner. Vi frygter for at det i sidste ende udelukkende vil være Selvstyreejet selskaber, der har mulighed for at foretage disse investeringer, hvis kravene i § 9 gennemføres i deres nuværende form. Dette mener vi ikke gavner hverken konkurrencen eller turisme udviklingen i Grønland.

I dag beskæftiger ovenstående selskaber et stort antal medarbejdere, som betaler deres skat i Grønland. Vi har i den grad brug for at sikre "nye" penge til det grønlandske samfund og ikke et lukket økonomisk system, hvor vi blot omfordeler pengene. Desuden opstår der ligeledes en stor følgeforretning for de grønlandske selskaber der servicerer dem.

Yderligere er det eksplicit fremhævet på side 13 i *Overgangsstrategi på turismeområdet 2023-24* (publiceret 26.01.2024), at; *Gode finansieringsmuligheder skal være tilgængelige for turismeerhvervet. Udenlandske investorer skal inviteres med omtanke med udgangspunkt i prioriterede præmisser.*

Dermed mener vi også at Naalakkersuisut tidligere har anerkendt at investeringen i turismen er nødvendige for succes. Det er derfor også interessant at få belyst, hvor langt Naalakkersuisut er kommet med den konkrete afdækning af området, som ligeledes er fremhævet på side 13 med følgende; *Afdækning af låne- og investeringsmuligheder. Afdækningen kan munde ud i konkrete initiativer der kan booste investeringer i turisme bredt i Grønland. Afdækningen skal være afsluttet 2024.*

Skal punkt 9 gennemføres i sin nuværende ordlyd, er det vores overbevisning, at en fyldestgørende afdækning vedrørende låne- og investeringsmuligheder for turistvirksomheder og turistaktører skal forelægges.

Med den nuværende lovbestemmelse er det vores klare overbevisning, at selskaber som bidrager enormt til turisme i Grønland og som har stået bag en stor udvikling af turismen i Grønland rammes uforholdsmæssigt hårdt.

§§ 11 – 12 her gælder; *Turistaktører skal erstatte skader, der forvoldes ved den udøvede turistvirksomhed efter § 3, stk. 2, også selvom skaden er hændelig.*

Stk. 2. Har skadelidte ved forsæt eller grov uagtsomhed medvirket til skaden, kan erstatningen nedsættes eller bortfalde. Det samme gælder, hvis skaden er af bagatelagtig karakter. Samt Turistaktørers turistvirksomhed omfattet af denne inatsisartutlov skal være dækket af en ansvarsforsikring eller anden sikkerhedsstillelse.

Stk. 2. Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om krav til forsikringsdækning og sikkerhedsstillelse efter stk. 1.

Det er vores overbevisning at kravene til de lokale turistaktører skærpes yderligere. Der skal selvfølgelig være krav til, at alle har de fornødne og lovpligtige forsikringer. Vi mener dog, at det med fordel kan undersøges om det kan pålægges de besøgende turister, at have tegnet en rejse- og ulykkesforsikring førend de kan opnå indrejse i Grønland.

§ 14 – her lyder; *Naalakkersuisut kan opkræve betaling fra ansøgere om autorisation til udøvelse om udøvelse af turistvirksomhed og turistaktører, udøvere af erhvervsmæssig virksomhed samt andre subjekter for de udgifter, der er forbundet med sagsbehandling, anden myndighedsbehandling efter inatsisartutloven og regler udstedt i medfør af denne inatsisartutlov.*

Stk. 2. Betalingen kan opkræves som gebyrer eller udgiftsrefusion.

Stk. 3. Naalakkersuisut skal fastsætte nærmere regler om refusion af myndighedsudgifter efter stk. 1.

Vi mindes at dette punkt på mødet den 27. maj ligeledes ville blive fjernet fra lovforslaget, men har alligevel valgt at bibeholde vores bemærkninger til paragraffen herunder.

Upåagtet af, at der kan ydes udgiftsrefusion, så mener vi at turistaktørerne igen pålægges endnu en udgift, som ikke gavner udvikling af turismen og sikrer dem de bedste betingelser for at udøve det erhverv de er bedst til.

I samme stil med indførslen af afgiften på krydstogt er det vores forslag, at der på tilsvarende måde opkræves en afgift hos turisterne for hver solgt aktivitet hos turistaktørerne. Denne afgift bruges til at betale for ansøgning om autorisation, eventuelle fornyelser samt de ønskede rapporteringer, som senere måtte bekendtgøres med denne lov.

§ 15 stk. 2 – her lyder; *Naalakkersuisutmedarbejdere har til enhver tid uden retskendelse mod behørig legitimation adgang til alle dele af virksomheder og aktiviteter omfattet af denne inatsisartutlov, i det omfang det er påkrævet for at gennemføre tilsynsopgaver.*

Det blev igen bemærket på mødet den 27. maj, at denne del af lovgivningen ville bortfalde. Det er dog fortsat en del af lovgivningen, som findes på høringsportalen her den 01. juni.

Det er vores opfattelse, at det skal defineres tydeligt, hvilke tilsynsopgaver der skal kunne gennemføres, for uden retskendelse at få adgang til alle dele af virksomhedens aktiviteter omfattet af loven. Særligt når Naalakkersuisut samtidig er ejer af konkurrerende selskaber.

Vi mener derfor det må sikres, at en uvildig styrelse får den nødvendige hjemmel til at føre tilsyn med virksomheder og personer omfattet af loven.

Taavani og Travel by Heart's øvrige input til lovgivningen, som vi ikke mener, der endnu tages højde for eller overvejes i forbindelse med Inatsisartutlov om turistvirksomhed, om zoneinddeling m.v. for erhvervsmæssig virksomhed.

Krav om lokalarbejdskraft og udvikling af kulturarv og lokalsamfund

Fremfor at regulere omkring ejerskab, er det vores forslag at man i stedet for bør undersøge muligheden for, at sætte krav til, at man som turistvirksomhed eller turistaktør for at opnå autorisation, som minimum skal benytte XX % lokalarbejdskraft (lokale bådførere, hundeslædekuske, arktiske guider fra uddannelses system med mere), som har fast bopæl i Grønland.

Vigtigst er at vi som samfund husker vores størrelse og at vi har behov for at tiltrække arbejdskraft udefra. Ellers stjæler vi bare fra andre brancher, hvilket ikke er fordelagtigt for samfundsøkonomien.

I samme ombæring mener vi, at der skal stilles krav om, at få at opnå autorisation, skal sikre at turistvirksomheder og -aktører bidrager til at sikre vores kulturarv og incitamentet for, at fastholde

Befordring af passagerer

Nu ser vi ind i en helt ny infrastruktur i Grønland. Greenland Airports bygger 3 nye lufthavne, Arctic Umiaq Line udvider deres fartplan og laver partnerskaber med lokale aktører. Vi ser Disko Line, Blue Ice Explorer, Nuuk Water Taxi samt Maniitsoq Boat Tours, der driver en kombination af oplevelser og passagerbefordring. Vi har, indtil videre, 2 flyselskaber, som driver hver deres fartplan.

Kan man forestille sig, at der i forlængelse af turismeloven bliver kigget på en ny lovgivning omkring befordring af passagerer i Grønland? I dag findes der en EU-forordning der beskytter den rejsende/forbrugeren på rejser fra EU-lande (også til det endelige bestemmelsessted i Grønland).

I Grønland har vi endnu ikke lignede, som beskytter rejsende i Grønland. Bør operatører ikke være fuldt forpligtiget til at operere den fartplan de sælger og kompensere, når man ikke leverer uden at skelne til om man rejser ind, ud eller internt i vores land?

Travel by Heart og Taavanis afsluttende bemærkninger

Vi har allerede nu noteret os, at debatten i medierne og blandt de forskellige aktører er noget polariseret og vi noterer os, at fokus i langt højere grad centrere sig omkring HVEM der må, i stedet for, at vi sammen fokusere på, HVORDAN vi løfter turismen i Grønland. Vi må ikke glemme, at nok har vi en fantastisk natur og mulighed for at levere oplevelser i Grønland, men det betyder ikke at flyselskaberne eller turisterne bare vælger Grønland.

For flyselskaberne gælder, at de typisk bliver betalt af lufthavne for at sende deres passagerer til disse destinationer og hvis forudsætningerne er bedre og mere attraktive andre steder, så flyver man dertil. Tillige gælder for både internationale rejsebureauer og turister at de vælger destinationer, hvor de får den bedste service, de mest attraktive oplevelser og her spiller også prisen en afgørende faktor.

Vi vil derfor slutteligt opfordre til at vi husker på at fokusere på HVORDAN vi fremadrettet udvikler turismen i Grønland og sammen finder de rammebetingelser, der sikrer udvikling og resultere i at turismen bliver en stærk indtægtskilde for vores samfund.

Med venlig hilsen

Travel by Heart ApS & Taavani ApS